

REKONSTRUKCIJA ŽELJEZNIČKE INFRASTRUKTURE U LUCI RIJEKA

Kontejnerski terminal u Rijeci uskoro dobiva uporabnu dozvolu

PRIPREMILA:
Anđela Bogdan

Na novome kontejnerskom terminalu Zagrebačko pristanište u Rijeci uspješno je proveden državni tehnički pregled teretnoga dijela željezničkoga kolodvora, koji je rekonstruiran u sklopu strateškoga projekta Republike Hrvatske Rijeka Gateway, a na dijelu toga projekta, čiji je investitor HŽ Infrastruktura, preostalo je još ishoditi uporabnu dozvolu, što se očekuje početkom 2022.

Uvodne napomene

Luka Rijeka najveća je morska luka u Hrvatskoj. Povijest grada Rijeke i luke pokazuje to da su se zbog svojega strateškog položaja uvijek smatrali važnim morskim izlazom za Austro-Ugarsku Monarhiju. Danas Rijeka ulaže u nove projekte kako bi se oživjela i osnažila uloga te pomorske luke u povezivanju europskih zemalja u konkurenciji s drugim sjevernojadranskim lukama koje ostvaruju znatan rast opsega kontejnerskog prometa iz dalekoistočnih luka do tržišta zemalja središnje i jugoistočne Europe. Jadranski je pravac

za Europu velik potencijal. Naime, brodovi koji prolaze kroz Sueski kanal na putu prema Europi preko sjevernoga Jadrana stižu i do šest dana prije od brodova koji kroz Gibraltar plove prema sjevernomorskim lukama. Luka Rijeka najprikladniji je tranzitni centar za Hrvatsku, BiH, Srbiju, Austriju, Češku, Slovačku, Mađarsku, južnu Poljsku, južnu Njemačku i zapadnu Ukrajinu. U posljednjih nekoliko godina opseg kontejnerskoga prometa u Luci Rijeka narastao je sa skromnih 15.000 (u 2003.) na više od 340.000 kontejnera (podaci iz 2020.). Prema projekcijama novoga masterplana, do 2025. broj pre-

krcanih kontejnera u luci Rijeka mogao bi prelaziti i brojku od 600.000. To zahtijeva izgradnju novih odgovarajućih kapaciteta za moderno rukovanje teretom.

U posljednjih nekoliko godina opseg kontejnerskoga prometa u Luci Rijeka narastao je sa skromnih 15.000 na više od 340.000 kontejnera

Novi razvojni put luke Rijeka, koji se realizira kroz veliku investiciju *Rijeka Gateway* i popratne razvojne projekte, generacijski je projekt koji polako mijenja Rijeku, što pokazuju i brojne investicije realizirane u posljednjih 12 godina kao i one koje tek trebaju biti ostvarene u budućnosti. Riječani su dobili izlaz na more te gradsku šetnicu na lukobranu, koja je duga gotovo dva kilometra te su na njoj označene biciklističke staze i uređene povijesne dizalice kao posebna atrakcija. Zahvaljujući europskim sredstvima iz Instrumenta za povezivanje Europe (*Connecting Europe Facility* – CEF), Lučka uprava Rijeka trenutno provodi čak sedam infrastrukturnih projekata, čija je ukupna vrijednost procijenjena na 132,8 milijuna eura. Izgradnjom nove dionice državne ceste D403 uz istočni izlaz preko državne ceste D404 bit će riješeni istočni i zapadni prilazi središtu grada, nakon čega preostaju radovi na željezničkoj pruzi prema Zagrebu, o čemu smo detaljno izvještavali u prethodnim brojevima *Građevinar*. Provedeni projekti, ali i oni novougovoreni, čine projekt *Rijeka Gateway* najvećim i najvažnijim riječkim projektom u 21. stoljeću. Ulaganja u infrastrukturu luke Rijeka usko su povezana s ulaganjima u željezničku infrastrukturu na Mediteranskome koridoru, a uklanjanjem uskoga grla i prilagodbom željezničke infrastruk-

Pogled na luku Rijeka iz zračne perspektive

Luka Rijeka postaje najveće intermodalno središte ovog dijela Europe

ture u željezničkome kolodvoru Rijeka bit će omogućeni unaprjeđenje intermodalne infrastrukture luke Rijeka, rasterećenje prometa modalnim premještanjem s ceste na željeznicu i kvalitetnija prometna povezanost luke Rijeka s Osnovnom transeuropskom prometnom mrežom (TEN-T).

Unaprjeđenje infrastrukture u luci Rijeka

Najzahtjevnija komponenta projekta *Rijeka Gateway* bila je izgradnja novoga kontejnerskog terminala Zagrebačko pri-

stanište (poznatog i pod nazivom Zagreb Deep Sea terminal). Odlukom Vlade Republike Hrvatske kontejnerski terminal Zagreb Deep Sea proglašen je strateškim projektom Republike Hrvatske i najveći je kapitalni projekt Lučke uprave Rijeka. Projekt zajedno provode Lučka uprava Rijeka i HŽ Infrastruktura kako bi se iskoristile prednosti dubine mora i zaštićenoga zaljeva na lokaciji novoga terminala. Time će u riječkoj luci biti omogućeni prihvat brodova najnovije generacije i dopuna kapaciteta za rukovanje kontejnerima postojećega kontejnerskog terminala Jadranska vrata.

Najzahtjevnija komponenta projekta *Rijeka Gateway* bila je izgradnja novoga kontejnerskog terminala Zagrebačko pristanište

Službeni naziv toga europskog projekta jest "Unaprjeđenje infrastrukture u luci Rijeka – kontejnerski terminal Zagrebačko pristanište". Cilj je projekta doprinijeti rastu luke Rijeka kao jedne od osnovnih luka na Mediteranskome koridoru kroz osiguranje učinkovitosti, održivosti i multimodalnosti teretnoga prijevoza. Specifični je cilj eliminirati postojeće usko grlo i prilagoditi željezničku infrastrukturu u kolodvoru Rijeka kako bi se ona mogla nositi s povećanjem prijevozne potražnje u luci Rijeka. Projekt je bio prijavljen na drugi poziv Instrumenta za povezivanje Europe Promet 2015. Sporazum o dodjeli bespovratnih sredstava potpisan je 18. studenoga 2016. između Izvršne agencije za inovacije i mreže te Lučke uprave Rijeka, čime je osigurano 85-postotno sufinanciranja europskim sredstvima. Ugovorena je vrijednost projekta približno 25,2 milijuna eura. Radove je izvodilo slovensko građevinsko poduzeće *SŽ-Željezničko gradbeno podjetje Ljubljana* d.d., a usluge nadzora nad izvođenjem radova pružila je zajednica ponuditelja koju su činile tvrtke *Institut IGH d.d.* i *Investinženjering d.o.o.* Nakon završetka gradnje novog kontejnerskog terminala, pristupilo se rekonstrukciji pripadajuće željezničke infrastrukture.

Detalji iz prve etape gradnje novog kontejnerskog terminala

Zagreb Deep Sea kontejnerski terminal raspolaže ukupnom površinom od približno 20 hektara

Provedba projekta u etapama

Rekonstrukcija teretnoga dijela željezničkoga kolodvora Rijeka i izgradnja terminala za željeznički intermodalni prijevoz na kontejnerski terminal Zagrebačko pristanište provedene su u tri etape. Taj složeni građevinski pothvat počeo je početkom 2019., a sada se privodi kraju. Ishođenje uporabne dozvole očekuje se početkom 2022.

Rekonstrukcija teretnoga dijela željezničkoga kolodvora Rijeka i izgradnja terminala za željeznički intermodalni prijevoz na kontejnerski terminal Zagrebačko pristanište počeo je početkom 2019., a sada se privodi kraju

Prva etapa odnosila se na rekonstrukciju teretnoga dijela željezničkoga kolodvora Rijeka te je obuhvatila rekonstrukciju

i produljenje 12 kolosijeka i izvlačnjaka, izradu kabelaške kanalizacije te ugradnju telekomunikacijskih kabela, kabela napajanja i rasvjete, radove na kontaktnoj mreži te radove na donjemu pružnom

ustroju radi poboljšanja nosivosti i odvodnje podloge. HŽ Infrastruktura investitor je radova prve etape.

Unatoč radovima na rekonstrukciji teretnoga dijela kolodvora prometno-

Detalj snimljen tijekom rekonstrukcije teretnog dijela kolodvora

U trećoj etapi projekta izgrađeni su novi kolosijeci

vanje vlakova nije bilo obustavljeno ni u jednome trenutku. Prvo se izvodila rekonstrukcija šest kolosijeka na sjevernoj strani kolodvora, a za to vrijeme preostalim kolosijecima teкао je željeznički promet. Potom je željeznički promet preusmjeren na novoizgrađeni, sjeverni dio, a radovi su nastavljeni na šest kolosijeka na južnoj strani kolodvora.

Investitor radova druge i treće etape toga projekta jest Lučka uprava Rijeka. Druga etapa odnosila se na izradu priključka kolosiječnih postrojenja i na izgradnju kabelaške kanalizacije na području spoja rekonstruiranih kolosijeka teretnoga kolodvora Rijeka i terminala na postojeće stanje.

Treća etapa projekta obuhvatila je izgradnju četiriju kolosijeka duljine 400 metara na novome dijelu kontejnerskoga terminala na Zagrebačkom pristaništu te dvaju kolosijeka za portalne dizalice koje će skidati kontejnere i stavljati ih na vlak. Na teretnome dijelu željezničkog kolodvora Rijeka (investitor HŽ Infrastruktura) radovi su u cijelosti završeni u listopadu 2021. Dovršetakom radova i puštanjem novih dijelova terminala u promet teretni kolodvor povećat će ukrajni i iskrajni kapacitet željeznicom na 360.000 TEU na godinu (TEU predstavlja jedinicu ekvivalenta dvadeset stopa), što je oko 60 posto tereta od ukupno planiranih 600.000 TEU.

Koncesija za razvoj i gospodarsko korištenje terminala

Sastavni dio projekta *Rijeka Gateway* bio je i postupak pronalaženja i odabira koncesionara za novi kontejnerski terminal Zagrebačko pristanište. Strateški cilj u postupku koncesioniranja bio je potaknuti interes brodarica i terminal-operatora svjetskoga ugleda i zato je odabran nov naziv terminala pa se sve češće koristi naziv Zagreb Deep Sea kontejnerski terminal luke Rijeka (engl. *Zagreb Deep Sea Container Terminal – Port of Rijeka*). Sam naziv komunicira glavnu prednost terminala koji ima dubinu mora od 20

metara uz obalni rub. Općenito, *deep sea* kontejnerski terminali mogu prihvatiti i servisirati najveće kontejnerske megabrodove zadnje generacije, a novi terminal u riječkoj luci jedini je kontejnerski terminal tih karakteristika u sjevernome Jadranu.

Dana 24. lipnja 2021. održana je sjednica Upravnoga vijeća Lučke uprave Rijeka na kojoj je usvojena Odluka o davanju koncesije za razvoj i gospodarsko korištenje Zagreb Deep Sea kontejnerskim terminalom u luci Rijeka. Odluka je donesena nakon uspješno provedenoga postupka davanja koncesije, koji je bio pokrenut 22. ožujka 2021., a završen je 10. svibnja 2021. javnim otvaranjem ponuda. U skladu s tom odlukom Lučka uprava Rijeka dala je koncesiju za razvoj i gospodarsko korištenje Zagreb Deep Sea kontejnerskoga terminala u luci Rijeka konzorciju koji čine nizozemska tvrtka *APM TERMINALS B.V.* sa sjedištem u Haagu i hrvatska tvrtka *ENNA LOGIC d.o.o.* sa sjedištem u Vukovaru. Svečano potpisivanje ugovora bilo je održano 5. studenoga 2021. Koncesija je dana na razdoblje od 50 godina, njezina procijenjena vrijednost iznosi 20,5 milijardi kuna, a utvrđeni iznos fiksne koncesijske naknade dva milijuna eura na godinu.

“Unapređenje infrastrukture u luci Rijeka – kontejnerski terminal Zagrebačko pristanište” jest drugi po redu projekt HŽ Infrastrukture proveden u suradnji s Luč-

Pogled na željezničku infrastrukturu u sklopu terminala Zagrebačko pristanište

Vizualizacija spojne ceste lučkog područja s državnom cestom D 403

kom upravom Rijeka nakon projekta Rijeka Brajdica, koji je završen 2020. Kao rezultat spomenutih dvaju projekata Rijeka će kao najveća hrvatska luka imati modernizirane teretne kolodvore povećanih ukrcajnih i iskrcajnih kapaciteta. Kontejnerski terminal bit će prometno povezan novom državnom cestom D-403, koja će povezivati luku Rijeka, točnije kontejnerski terminal Zagreb Deep Sea, s čvorištem Škurinje, koja je u izgradnji. Na taj način kontejnerski terminal Zagreb Deep Sea bit će spojen na mrežu hrvatskih autocesta odnosno na glavnu mrežu TEN-T koridora. Duljina ceste D403 od luke Rijeka (ZDSCT) do čvorišta Škurinje na riječkoj zaobilaznici iznosi približno tri kilometra s odvojkom za povezivanje na mrežu gradskih prometnica. Istodobno gradi se spojna cesta lučkoga područja koja će omogućiti prometnu povezanost lučkoga područja (terminala za generalne terete) u Bazenu Rijeka s državnom cestom D 403.

Unapređenje infrastrukture u luci Rijeka – kontejnerski terminal Zagrebačko pristanište jest drugi po redu projekt HŽ Infrastrukture proveden u suradnji s Lučkom upravom Rijeka nakon projekta Rijeka Brajdica

Od 14. do 16. prosinca 2021. na novome kontejnerskom terminalu Zagrebačko pristanište u Rijeci proveden je državni tehnički pregled teretnoga dijela željezničkog kolodvora. Na dijelu projekta čiji je investitor HŽ Infrastrukture preostalo je još ishoditi uporabnu dozvolu, što se očekuje početkom 2022. Do završetka radova na kontejnerskome terminalu Rijeka Brajdica udio kontejnerskih vlakova u teretnome prometu u 2020. iznosio je 16 posto mjereno u vlak kilometrima. Nakon završetka radova vidljiv je porast udjela kontejnerskih vlakova i on trenutno iznosi oko 21 posto (riječ je o porastu na godišnjoj razini od oko pet

posto.). Po završetku radova na terminalu Zagrebačko pristanište zasigurno će se nastaviti povećanje opsega prijevoza kontejnerskih vlakova, što će u konačnici pridonijeti i održivijemu prometu.

Umjesto zaključka

Na riječkome području trenutno se pripremaju novi investicijski pothvati koji se odnose na modernizaciju postojećih kolodvora i stajališta. HŽ Infrastrukture na riječkome području intenzivno radi i na projektu izrade projektne i ostale dokumentacije potrebne za izgradnju drugoga kolosijeka te za modernizaciju i obnovu na dionici željezničke pruge Škrljevo – Rijeka – Jurdani, koji je također vrlo važan za Rijeku i riječko područje. Projekt je vrijedan 5,4 milijuna eura i također se sufinancira iz Instrumenta za povezivanje Europe. Projekt obuhvaća pripremu studijske i projektne dokumentacije za radove na rekonstrukciji i obnovi postojeće jednokolosiječne pružne dionice Škrljevo – Rijeka – Jurdani, izgradnju drugoga kolosijeka uz postojeći na dionici Škrljevo – Rijeka – Opatija – Matulji, rekonstrukciju postojećih kolodvora i stajališta, modernizaciju i dogradnju prometno-upravljačkoga i signalno-sigurnosnoga infrastrukturnoga podsustava na dionici Jurdani – Šapjane, izgradnju sedam novih stajališta Draga, Vežica, Školjić, Zagrad, Kantrida, Zamet i Martinkovac kao i denivelaciju svih želje-

Shematski prikaz pružne dionice Škrljevo – Rijeka – Jurdani

U tijeku je priprema projekta dogradnje lučice Torpedo (Foto: NL)

zničko-cestovnih i pješačkih prijelaza na dionici buduće dvokolosiječne pruge. S druge strane Lučka uprava Rijeka intenzivno priprema i projekt dogradnje i uređenja Lučice Torpedo, koja je po Pravilniku o redu u luci definirana kao ribarska luka. U prvoj fazi vrijednost projekta procijenjena je na pet milijuna eura, a njime bi napokon bio trajno riješen problem priveza za ribarske brodove u Rijeci kao i prekrcaja ribe na vozila za daljnji transport. Prva ispitivanja pokazala su to da je Lučica Torpedo sigurnija nego što se to do sada mislilo po pitanju zaštite od vjetera i valova, a prema Idejnome građevinskom rješenju proširenja ribarske luke Torpedo u Rijeci,

predviđeni su i produženje glavnoga lukobrana, izgradnja dodatnoga unutarnjeg lukobrana kao i produbljenje mora unutar lučice. Takvim bi se rješenjem postigla još bolja zaštita vezova u unutrašnjosti luke te bi se spriječilo zasipanje dijela s vanjske strane postojećega unutarnjeg lukobrana. Financiranje projekta predviđeno je sredstvima Ministarstva poljoprivrede i Uprave za ribarstvo, kojima će tijekom ove godine biti upućen prijedlog za sufinanciranje projekta rekonstrukcije. S predstavnicima Uprave ribarstva već su održani inicijalni sastanci, a projekt su podržali Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture te Grad Rijeka.

Izvor:

- <https://www.hzinfra.hr/>
- <https://www.portauthority.hr/statistike-i-tarife/>
- <https://vlada.gov.hr/vijesti/zagreb-deep-sea-terminal-omogucit-ce-da-luka-rijeka-postane-najvažniji-morski-izlaz-za-sredisnju-i-jugoistocnu-europu/33309>
- <https://povezananhrvatska.eu/vijesti/traju-radovi-na-sve-tri-etape-unapredenja-infrastrukture-zagrebacke-obale-u-luci-rijeka/>
- Fotografije: Lučka uprava Rijeka, HŽ Infrastruktura